

TIFLI CAMİİ

Kitabesinden “1891 yılında Sultan Abdülhamid zamanında” inşa edildiği belirtilmektedir. Cami adını Osmanlıca “çocuk” anlamına gelen “Tıfl” kelimesinden almaktadır. Bu kelime daha sonra “Tıflı” olarak telaffuz edilmiştir. Cami, yakınında bulunan Sıbyan Mektebi'nin camisi durumundaydı. Günümüzde tamamen yok olmuş olan mektebin kitabesi caminin bahçe batı girişinin üzerinde yer almaktadır. Kitabede mektebin “Sultan Abdülaziz döneminde, dönemin valisi Kayserili Ahmet Paşa tarafından 1870 yılında” yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

GÜLNÂME

ÇANAKKALE İL MÜFTÜLÜĞÜ
HABER BÜLTENİ & ÜCRETSİZ

Başyazı

HZ. MEVLANA'YI ANLAMAK

Mehmet Ali BAL

İl Müftü Yardımcısı

İlim ve irfan geleneğimizin manevi ikliminde derin izler bırakmış olan isimlerden biri de hiç kuşkusuz Mevlâna Celaleddin-i Rumi'dir. Mevlâna, Türk ve İslam kültürüyle yetişmiş seçkin ve çok yönlü bir şahsiyettir. Mevlâna aynı zamanda bir gönül eğitimcisi, sevgi eri, gönül sultanı ve Anadolu velisidir. Günümüz insanının en çok ihtiyaç duyduğu hoşgörü ve saygı medeniyetine tekrar dönmek için kadim geleneğimizdeki bu büyük değerleri tekrar tanıyıp anlamaya ne kadar ihtiyacımız olduğu açıktır.

“Biz dile, söze bakmayız; gönle, hale bakarız...” diyen Mevlâna, herkesin içindeki o özel “insan” a saygı duymuş, statüsü veya toplumdaki yeri ne olursa olsun ona değer vermiştir. “Pergel gibiyim; bir ayağımla şeriat üstünde sağlamca durduğum halde, öbür ayağımla yetmiş iki milleti dolaşıyorum” diyerek bütün insanlığı kucaklayan bir öğreti ortaya koymuştur. Mevlâna geniş hoşgürüsü ile yaşadığı yıllardan günümüze adeta Anadolu topraklarını sulayan bir irfan ırmağı olmuştur.

Mevlana'nın satırlarından sadırlara devam edegelen manevi yolculuğu çağları aşarak günümüze ulaşmış ve güzelliğini her zaman muhafaza etmiştir. Mevlâna'nın eserlerine hâkim olan ruh; İslam dini ve tasavvufudur. Bunun da iki asıl kaynağı vardır: Kur'an-ı Kerim ve hadisler. Buna göre; Mevlana'nın düşünce sisteminin temelini Kur'an-ı Kerim ve hadislerdeki emir ve tavsiyeler oluşturur. Bunlara tasavvufi görüş açısının eklenmesi ile eserleri derinlik kazanmış; mahallî kültürün yansımaları da eserlerini hayatın içine çekmiştir.

Zira O, “Ben yaşadıkça Kur'an'ın kölesiyim. Ben Hz. Muhammed Mustafa'nın yolunun tozuym. Biri benden bundan başkasını naklederse, ondan da şikayetçiyim, o sözden de şikayetçiyim.” Dolayısıyla onun İslamiyet'ten farklı sözler söylediğini ileri sürmek, onu yalnızca şair ve filozof olarak değerlendirmek, şiir, musiki ve sema yönleriyle ele almak yanlıştır ve haksızlıktır.

Mevlâna hakkında günümüze kadar devam eden diğer hatalı görüşler de “Gel! Ne olursan ol, yine gel!” çağrısına dayanarak, onun bütün dinleri eşit gördüğü veya dinler üstü bir inanca veya yeni bir din anlayışına sahip olduğu yönündedir.

Devamı 3. Sayfada

MEVLANANIN HAYATI

Zehra ÇAKIR

Mevlana Celaleddin Rumi, 1207 yılında Afganistan'ın Belh şehrinde doğmuş bir sufi ve din bilginidir. Anadolu'nun ünlü evlialarından sayılan ve hoşgörü felsefesi ile tanınan Mevlana Celaleddin Rumi Konya'da yaşamıştır. Lakabı olan Mevlana "efendimiz" anlamına gelir, ismindeki "Rumi" ise Anadolu'da yaşayan kişi demektir. Şemsi Tebrizi ile olan manevi dostuyla da tanınmaktadır.

"Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol" sözleriyle büyük bir kişilik sahibi olduğunu asırlara ispatlayan Mevlana'ya göre insanın özü ve sözünün aynı olması insan olmanın en önemli hasletlerindendir.

Dönemin İslam Kültür merkezlerinden Belhi kentinde hocalık yapan ve Sultan-ül Ulema "Bilginler Sultanı" lakabı ile anılan Bahaeddin Veled'in oğludur. Mevlana, babası Bahaeddin Veled ölümünden bir yıl sonra, 1232 yılında Konya'ya gelen Seyyid Burhaneddin'in manevi terbiyesi altına girmiş ve 9 yıl O'na hizmet etmiştir. Mevlana'nın düşüncelerini ve kendinden sonra gelen Mevlevilik tarikatının temel aldığı inanç sistemi tasavvuf inancıdır. Tasavvuf inancına göre tüm canlılar Yaratanın suretidir. Ondan bir parçadır. Evrende olan bütün şeyler onun yansımasıdır.

Mevlana insanlık için söylediği sözler yaptıkları ile bu kadar önemli hale gelmiştir. Edebi hayatında kişiliği, eserleri, felsefi düşüncesi yer alan kütüphaneler dolusu kitaplar bilgiler ve kayda değer belgeler sayesinde ulaşmıştır. Sevgi ve hoşgörü elçisi olarak insanlara bilgiler sunmuştur. Mevlâna'nın bilgisi Türk ve İslam dünyasında önem kazanmıştır. Mevlana için yaşamın asıl amacı varoluşun temeli olan Tanrı 'ya ulaşmaktır . O'na göre yaşam ilahi olanın bir parçasıdır ve her zaman ona geri dönmeye çalışıyordur.

Mevlana 17 Aralık 1273' de ölmüştür. Mevlana'nın 800. doğum yılı olan 2007 UNESCO tarafından dünya Mevlana Yılı ilan edilmiştir. Bu karar Mozart yılı olan 2006'nın Mart ayında alınmıştır. Mevlana Celaleddin Rumi'nin eserleri şunlardır: MESNEVİ, BÜYÜK DİVAN, FİHİMA FİH, MECALİS_i SEB'A, MEKTUBAT

Mevlana'nın vasiyeti; Size gizlide ve açıkta Allah'tan korkmayı, az yemeği, az uyumayı, az konuşmayı, isyan ve günahları terk etmeyi, oruç tutmayı, namaza devam etmeyi, sürekli olarak şehveti terketmeyi, bütün yaratıklardan gelen cefaye tahammüllü olmayı, abdal ve cahillerle oturmamayı, güzel davranışlı ve olgun kişilerle birlikte bulunmayı vasiyet ediyorum. İnsanların en hayırlısı insanlara yararı olandır. Söz'ün en hayırlısı az ve anlaşılır olandır.

Çanakkale İl Müftülüğü Tel : 0286 217 1225

e-mail : canakkale@diyanet.gov.tr

#CANAKKALEMUFTULUGU

NEYİN MACERASI

Mevlana'nın "Mesnevi" sinin özü ilk on sekiz beyittir. Mevlana, yazdığı bu ilk on sekiz beyitte neyin ağzından fısıldar kalplerimize. Neyin macerası ilk olarak kamışlıktan koparılmasıyla başlar sonra başına farklı farklı çileler gelir: Bir müddet güneşin altında kavrulur, sararıp solar; sararmış ve kurumuş olan kamış ateş yardımıyla teker teker ısıtılıp düzeltilir, iki ucundan kesilir, içi dağlanır, üzerinde perdeler delinir, zımparalanır. Bunca zahmetten sonra artık ney en güzel halini almış vaziyette yürekleri dağlamaya hazırdır. Neyin bu hazırlanış aşamaları tıpkı insanın ruhlar aleminden dünyaya gönderilmesi, burada; bu yabancı olduğu yerde Allah'tan ayrı olmanın verdiği acıyı, O'na duyduğu özlemin içini nasıl dağladığını ve bu dünyada çile çekmenin sonunda insanı çok güzel bir zaferin, o özlemin ateşini dindirecek bir buluşmanın gerçekleşeceğini anlatır bizlere.

Ney ,neyzenle buluştuğunda çıkan ses ne neyin ne de neyzenin sesidir. Çıkan ses sadece "Hu"dur. Bu da Allah'ın bütün isimlerini içine alır. "On sekiz" rakamına gelecek olursak, mesnevi büyükleri ebce hesabına göre on sekiz rakamının "Hay" esmasına karşılık geldiğini söylerler. Bu sayı aynı zamanda on sekiz bin aleme işaret eder. On sekizinci beytin son cümlelerinde ise şu kelimeler yer alır : Söz hem az hem öz gerektir vesselam.

Öykü Çağla ULUS
Çanakkale

Onsekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

DİNLE

Mesnevi'nin ilk 18 beytini Mevlâna hazretleri bizzat kaleme almıştır. Bu beyitlerden birinin şerhi şu şekildedir: "Dinle ki sükuna kavuşasın. Hakikati bulunca her şey sükûn bulur sen de hakikat karşısında suskun ol ki sükuna eresin. Hem teskin olasın hem teselli bulasın. Dinle... Zira sen dinlemek üzere yaratıldın."

Bu derin manalı beyitten de anlaşıldığı üzere dinlemek çok önemli bir eylemdir. Bir büyüğüm: "Dinleye dinleye dinlenen olursun", demişti. Ne kadar haklıymış. Dinlemek sabır gerektiren meşakkatli bir iş doğrusu. O halde Hz. Pir'e kulak verelim: "Dinle ki ben bu menzilleri dinleye dinleye, duya duya, hissede hissede geçtim ve sen şu anda o yaşadığım demin hasretini duymaktasın vesselam." Bizde bu menzilleri dinleye dinleye geçmeyi temenni ediyoruz.

İnsan dinledikçe bilgiye vakıf oldum zannediyor. Peki biliyorum diye böbürlenme gafletine düşmek doğru mu? İnsan şunu unutmamalıdır ki biliyorum demek büyük bir zaaftır. Hz. Pir bu konuda şöyle diyor: "O halde gel sen de 'Ben biliyorum' iddiasından vazgeç. Bu kudrete ve nura boyun kes, ben hakkıyla bilemedim diyerek melekler katına yüksel. İşte o zaman meleklerle aşikâr görünen senin ruhundur da ayan beyan görünür."

Evet dostlar gelin biz de dinleyenlerden olalım. Hz.Pir'e kulak verelim. Bilmiyorum demekten çekinmeyelim. Böylece hakikat yolunda sağlam adımlar atmış olalım.

Sümeyye TOPÇU

OnsekizMart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğrencisi

USTA İLE ŞAŞI ÇIRAK

Bir gün ustası, şaşı çırağından dolaptaki bir şişeyi getirmesini istedi.

Şaşı, dolapta iki şişe olduğunu, hangisini getirmesi gerektiğini sorunca ustası:

"Dolapta bir şişe var, şaşı olduğunu herkese belli etme." diye cevap verdi.

Ustasının kendisini ahmak yerine koymasına öfkelenen çirak, ısrarla iki şişe olduğunu söyleyince, ustası şişelerden birini kırmasını istedi.

Şaşı çirak, şişelerden birini kırınca dolapta şişe kalmadığını gördü. Şişe kırılınca gerçeği anladı, ama iş iştenden geçmişti.

İnsanı şaşı yapan, doğruluktan uzaklaştıran öfke ve şehvettir. Öfke ve şehvetle bakan kimsenin gözünden gerçekler gizlenir, o artık iyiyi kötüyü ayıramaz hale gelir.

(Mesnevi'den Seçmeler- Mevlâna Celaleddin-i Rûmî, Hasbahçe Kitaplığı, Haz. Doç. Dr. Ozan Yılmaz)

MEVLANA'YI ANLAMAK

Mehmet Ali BAL/İl Müftü Yardımcısı

Baş tarafı 1. Sayfada

Gerçekte Mevlâna, dinler üstü bir inancın taraftarı değil, İslam'ın özünü en iyi şekilde özümsemiş bir Müslümandır. O, bütün dinlere saygı göstermiştir ama bütün dinleri eşit gördüğü için değil; semavî dinlerin hakikatini, temelde hepsinin bir olan Allah'a davet olduğunu gördüğü için nazarında bu eşitlik mevcuttur.

Mevlâna, herhangi bir tarikatın kurucusu veya üyesi de olmamıştır. Mevlevîlik, onun ölümünden sonra oğlu Sultan Veled tarafından kurulmuştur. Bu itibarla; Yunus Emre gibi her zümreden, her tarikattan bütün Türklerin ve Müslümanların feyiz aldığı ortak bir kaynak olmuştur. Diğer taraftan, Mevlâna yalnızca Türk dünyasında değil, bütün dünyada; yüzyıllar sonra dahî güncelliğini koruyan bir şahsiyettir. Bu olağanüstü ilgi; onun eserlerindeki düşüncelerden, sevgiyi yücelten görüşlerinden, mesajlarının her asırda yeniden yorumlanmaya imkân sağlayan derinliğinden ve ileri görüşlülüğünden kaynaklanmaktadır. İnsanın hem iç dünyasını hem de gelişime, değişime ve iletişime yönelen yüzünü en iyi şekilde tahlil etmiş, insanın insanla ve yaratıcısıyla olan münasebetlerine bilgece yaklaşımlar sunmuştur.

"Gönül birliği dil birliğinden daha iyidir." sözüyle Mevlâna, insanlığın üstün özelliklerini öne çıkarıp gerçek anlamda insan olma şuuru; kendisiyle, yaratıcısıyla ve toplumla barışık, güzel ahlak sahibi, mutlu ve üretken insan olmanın reçetesini verirken asırlar boyunca Anadolu insanına rehberlik etmiş, Türk toplumuna dinamizm kazandırmış, eserlerindeki düşüncelerle milletimizin beslendiği manevi bir kaynak olmuştur. Onun her zaman tartışma konusu olan konulara sunduğu akılcı çözümler sekiz asır öncesinden günümüze kadar geçerliliğini korumuştur. Eserlerindeki, yaşadığı zamanın buhranlı insanına şifa olan görüşler, günümüzde de aynı tazeliliğini korumakta; modern dünyanın insanına da çözümler sunmaktadır. Sevgi, hoşgörü, alçakgönüllülük, cömertlik, dürüstlük, çalışkanlık, adalet, dostluk gibi insani, ahlaki ve manevi değerleri insanlara temel prensipler olarak tavsiye ederken hikâye üslubunun tesirinden faydalanmış, sadece doğruyu değil, yanlışları da göstererek, muhakeme ve mukayese yoluyla ikazlarda bulunmuştur.

Bu topraklarda yaşamış ama eserlerindeki üslubu, fikirleri ve ruhuyla bütün dünya insanının gönlüne girmiş Mevlana'yı anlamaya yönelik hazırladığımız bu bültenimizde sizleri O'nun şu özlü sözleriyle baş başa bırakıyorum.

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.

Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.

Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.

Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.

Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol.

Hoşgörülükte deniz gibi ol.

Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol.

Kaynak: Sevginin Evrensel Mühendisi MEVLANA / Prof. Dr. Emine YENİTERZİ-TDV Yayınları

MEVLANA VE HOŞGÖRÜ

Hüseyin ŞAHİN

İl Vaizi

Hoşgörü bizim kurallarımızın ve değerlerimizin bir parçasıdır. Beraber yaşama, başkalarına tahammül etme anlayışının en iyi motifi hoşgördür. Anadolu dediğimiz bu bereketli topraklarda bu haslet en güzel şekilde yaşanmış, Mevlâna, Yunus gibi irfan ahlakını besleyen büyükler tarafından kökleştirilmiştir.

Hoşgörü kitaptan öğrenilen bir erdem değil, bizzat yaşanılan bir erdemdir. Mevlâna Hazretlerinin büyüklüğü de buradadır. Sevgiyi, aşkı, hoşgörüyü ve gönül imarını eserlerinin temel motifi kılan bir insan olarak o, hayatında bu vasıfların en güzelini sergilemiştir.

Hz. Mevlâna insan olarak herkesin dostuydu. Hatta o: "Ben yetmiş iki millet ile beraberim" derdi. Onun bu sözünü duyan Konyalı Siraceddin isimli bir âdem hiddetlendi: "Mevlâna bu sözü söylemişse git sor, eğer söylediyse hakaret et." demiş. Bu zat onun huzuruna gidip söylediğini kabul eden Mevlâna Hazretlerine hakaret etmeye başlayınca "Ben seninle de beraberim" demiştir.

O dönemdeki haclı zulümlerine rağmen Hristiyan papazlarına hoşgörü ile davranmıştır. Cenazesinde farklı dinlerden insanların olması bunun büyük bir örneğidir. Mevlâna bütün yaratılmışları özellikle insanları eşit olarak görür, insanların arasına statü farklarının girmesinden hoşlanmaz; zengin, fakir, işçi, yönetici, herkese eşit muamele ederdi.

Mevlâna günaha batmış insanların günahları sebebiyle rencide edilmesinden hoşlanmazdı. Bir gün sema meclisinde semaya katılan bir sarhoş yalpalayıp sağa sola çarpınca sema edenler onu azarlardı. Mevlâna incindi ve onlara dedi ki:

"A dostlar, şarabı o içmiş siz sarhoş olmuştunuz. Adamı ne diye azarlıyorsunuz?" Mevlâna çocuk, kadın, yaşlı, genç herkese sevgi gösteri, hatta şefkati ve sevgisi hayvanları dahi kapsardı. Binit hayvanına kötü davranan bir arkadaşını uyarmıştır. Hoşgörünün temeli sevgi, sevginin temeli merhamet, onun temeli de güçlü bir imandır. Peygamber Efendimiz (sav)'in ahlakıyla ahlaklanıp, bunu yaşantısıyla ispatlayıp, yazdığı eserlerine de yansıtarak Anadolu'daki hoşgörü medeniyetinin temel dinamiklerinden biri olmuştur.

